

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 1 беті

ПРАКТИКАЛЫҚ САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН НҰСҚАУЛАР

Тәртіп: Тұрақты протездеу

Пән коды: SP 4311

ОП атауы: "6B10103 - "Стоматология"

Оқу сағаты/кредит көлемі: 150 сағат / 5 кредит

Оқу курсы мен семестрі: 4 курс 8 семестр

Практикалық (семинарлық) сабақтар: 35 сағат

2023-2024 оқу жылы

Шымкент.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 2 беті

Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсынымдар "Тұрақты протездеу" пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленді және кафедра отырысында талқыланды

Хаттама № 11 « 06 » 06 202 3 ж

Кафедра меңгерушісі м.ғ.д.,м.а. доцент

А.Б.Шукпаров

ONȚŪSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 3 беті

Сабақ №1

1. Тақырыбы: Ортопедиялық стоматология клиникасындағы тіс-жақ жүйесі ауруларын емдеу әдістері. Клиникалық тіс тәжінің ішінара бұзылуы, клиника, диагностика, емдеу. Науқастарды тексеру ерекшеліктері.

2. Мақсаты: шағымдар мен тарихты жинауда білімдер мен дағдыларды қалыптастыру, Блэк бойынша тіс тәжі ақауларының классификациясын және қуыс топографиясын (МОД) әріптік белгілеумен халықаралық классификацияларды игеру. (фотосуреттер, муляждар суреттері).

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

а) шағымдар мен тарихты Жинау;

б) Блэк бойынша тіс тәжі ақауларының жіктелуі, қуыс топографиясының әріптік белгісі бар халықаралық жіктелуі

Білу:

а) тіс қатарындағы тістердің дұрыс анатомиялық орнын анықтау;

б) білу тіс жарақаты немесе болмауы кезінде ауыз қуысын қалай дұрыс тексеруге болады.

в) рентгенограммада тіс құрылымының негізгі анатомиялық бөлшектерін анықтай білу.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тіс тәжінің ақауларын қара түспен жіктеу.

2. Негізгі және қосымша зерттеу әдістері

Ауызша сауалнама сұрақтары:

1. Тістің дамуы. Тістердің пішінінің, орналасуының және санының негізгі ауытқулары.

2. Тістер: көрсету; құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау, жіктеу; анатомиялық терминологияны қолдану. Тіс белгілері.

3. Азу тістер: көрсету; анатомиялық терминологияны қолдана отырып, құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау; қанмен қамтамасыз ету; иннервация.

4. Азу тістер: көрсету; анатомиялық терминологияны қолдана отырып, құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау; қанмен қамтамасыз ету; иннервация.

5. Кіші молярлар: көрсету; анатомиялық терминологияны қолдана отырып, құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау; қанмен қамтамасыз ету; иннервация.

6. Үлкен молярлар: көрсету; анатомиялық терминологияны қолдана отырып, құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау; қанмен қамтамасыз ету; иннервация.

7. Тіс сегменттері: көрсету; анатомиялық терминологияны қолдана отырып, құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау; қанмен қамтамасыз ету; иннервация.

8. Тіс тамырларының мұрын қуысына, жоғарғы жақ синусына және төменгі жақ каналына қатынасы: көрсету; құрылымның бөліктері мен бөлшектерін сипаттау,

Сабақ №2

1. Тақырыбы: тістердің қатты тіндерінің патологиясын қойындылармен, түйреуіш тістермен, шпондармен емдеуге арналған көрсеткіштер. Тісті дайындау әдісі. Клиникалық кезеңдердің ерекшеліктері.

2. Мақсаты: тістерді қойындыларға, шпондарға, препараттың сапасын бағалау критерийлеріне бөлу хаттамаларында білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 4 беті

а) шпондар, көрсеткіштер және қолдануға қарсы көрсеткіштер.

б) дайындау әдістері, материалдар.

в) тістерді қойындыларға бөлу хаттамалары.

Білу:

а) бөлшектеу.

б) шпондарды дайындау әдістемесі.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Шпон дегеніміз не.

2. Шпондарға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.

3. Тістің клиникалық каронкасы және оның диагностикасы.

4. Түйреуіш тістер дегеніміз не.

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, практикалық жұмыстарды орындау, шағын топтарда жұмыс істеу

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, бағалау

практикалық жұмыстарды орындау. 7. Литература: 1. Лекционный материал.

Контроль:

1. Стоматологиялық зертханада жылтыратылған беттің еден алаңына қатынасы кем болмауы керек:

А. 1: 5

Б. 1: 2

В. 1: 3

Г. 1: 4

Д. 1: 1

2. Зертханалық үй-жайлардың ұсынылатын биіктігі:

А. 3-3,5 м

Б. 2-2,5 м

В. 4-4,5 м

Г. 5-5,5 м

Д. 6-6,5 м

3. Тіс техникінің бедері бар жұмысын қамтамасыз ету үшін қажетті міндетті шарт болып табылады:

А. дезинфекция

Б. қатты щеткамен өңдеу

В. сабынды сумен жуу

Г. кварцтау

Д. зарарсыздандыру

4. Тіс техниктерінде аллергиялық реакциялардың дамуын болдырмау мақсатында никель - хром қорытпаларындағы хром мөлшері (ISO 6871-2 сәйкес) кем болмауы тиіс:

А. 20%

Б. 30%

В. 40

Г. 50%

Д. 60%

5. Өкпеде келесі металдың буының шөгуі бериллиоз мен грануломатозды тудыруы мүмкін:

Бериллий

никель

хром

сынап

мырыш

6. Зиянды заттармен шанды жұмыстар жүргізілетін тіс техникалық зертханасының барлық үй-жайлары қамтамасыз етілуі тиіс:

ONȚŪSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 5 беті

- А. сорғышпен
В. сплиттер
В. ионизатор
Г. кондиционер
Д. ылғалдандырғыш
7. Тіс протездерін, тіс - жақ деформациясы бар науқастарды емдеуге арналған ортодонтиялық аппараттарды, жақ-бет жарақаты бар науқастарды емдеуге арналған күрделі шиналар мен протездерді зертханалық дайындау әдістерін әзірлеумен айналысатын Ортопедиялық стоматология пропедевтикасының бөлімі:
- А. тіс протездеу техникасы
В. имплантология
В. хирургиялық стоматология
Г. терапевтік стоматология
Д. ортодонтиялық стоматология
8. Тіс техникалық зертханасында протездерді жылтырату үшін жеке шаң жинағыш орнатылады:
- А. бағалы металдар
В. хром-никель қорытпалары
В. акрил пластмассалары
Г. к обальто-хром қорытпалары
Д. тот баспайтын болат
9. Тіс техникі үстелінің бетінің ортасында модельдерді кесуге арналған арнайы кесу бар:
- А. финагель
В. вибростолік
В. шлифмотор
Г. сплиттер
Д. шаңсорғыш
10. Алғашқы премолярлардың шайнау бетінде туберкулездер айқын көрінеді
- А. жақ және таңдай
В. пронотум
В. антероспечный
Г. дистальды таңдай
Д. дистальды щек

Сабак№3

1. Тақырыбы: тістің қатты тіндерінің патологиясын жасанды тәжбен емдеуге арналған көрсеткіштер (құйма, пластмасса, металлопластмасса, металлокерамикалық). Тістің тәж бөлігін металл (құйма, пластмасса, металл пластмасса) тәжге дайындау әдістемесі. Басып шығаруды алып тастау.
2. Мақсаты: жасанды тәжбен (құйма, пластмасса, металлопластмасса, металлокерамикалық) тістің қатты тіндерінің патологиясын емдеуге көрсеткіштерді анықтауда білім мен дағдыларды қалыптастыру.
3. Оқу міндеттері: Білім алушы
- Білу:
- а) тістің қатты тіндерінің патологиялары.
б) тістің қатты тіндерінің патологиясын емдеуге арналған көрсеткіштер.
в) тістің тәж бөлігін металл (құйылған, пластмасса, металл пластмасса) тәжге дайындау әдістемесі
г) басып шығаруды алып тастау.
- Білу:
- а) бедерді алу, дайындықтың клиникалық кезеңдерінің ерекшеліктері
б) тістің тәж бөлігін металл тәждің астына дайындау әдісі.
в) құю, пластмасса, металл пластмасса тәждерін дайындаудың зертханалық кезеңдері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 6 беті

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қатты тіс тіндерінің патологиясы дегеніміз не?
2. Тіс қаронкасы дегеніміз не?
3. Металл тәжді өндірудің клиникалық кезеңдерінің ерекшеліктері қандай?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, практикалық жұмыстарды орындау, шағын топтарда жұмыс істеу

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, бағалау

практикалық жұмыстарды орындау

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

1.Балауыздан жасалған тіс тәжін модельдеуге қажетті құралдар:

А. стоматологиялық шпатель

В. экскаватор

В. гладилка

Стопфер қ.

Д. пинцет

2.Төменгі жақтың бірінші премолярларының шайнау бетінде туберкулез бар:

А. 2

Б. 3

В. 4

Г. 5

Д. 6

3.Жоғарғы жақтың екінші азу тістерінің окклюзиялық беті туберкулезден пайда болады:

А. 2 тілдік, 2 щек

В. 1 щек, 2 тілдік

В. 3 тілдік, 2 щек

Г. 2 тілдік, 3 щек

Д. 1 тілдік, 2 щек

4.Жоғарғы премолярдың окклюзиялық беті пішінге ие:

А. сопақша

В. трапеция тәрізді

В. ромбовидную

Г. квадрат

Д. дөңгелек

5.Бірінші жоғарғы азу тістің шайнау беті Аромоид тәрізді

А. дөңгелек пішін

В. сопақша пішінді

В. квадрат пішін

Г. трапеция тәрізді

6.Бірінші төменгі азу тістің шайнау бетіндегі туберкулездердің саны:

А. 5

Б. 2

В. 3

Г. 4

Д. 6

7.Бірінші жоғарғы молярлардың айрықша белгілері:

А. Қосымша Карабелли туберкулезінің болуы

В. екі қалыптан тыс туберкулездің болуы

Q. алты шайнайтын туберкулез бар

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 7 беті

- Г. окклюзиялық бетінің төртбұрышты пішініне ие
 Д. ең кіші (ауданы бойынша) окклюзиялық бетке ие
 8. Шайнайтын тістің шыршасының окклюзиялық бетінде үш төмпешік бар:
 А. үшінші жоғарғы моляр
 В. Бірінші жоғарғы моляр
 В. торого жоғарғы моляр
 Г. бірінші төменгі моляр
 Д. екінші төменгі моляр

Сабақ №4

- Тақырыбы: толық құйылған металл тәждер. Тістерді дайындау ерекшеліктері. Өндірістің клиникалық және зертханалық кезеңдері. Металл қорытпаларын дәл құю техникасы. Қорытпалар. Қос бедерлі алу әдістемесі.
- Мақсаты: тұтас құйылған тәждерді жасау кезінде тістерді дайындауда білім мен дағдыларды қалыптастыру.
- Оқу міндеттері: Білім алушы білу және білу:
 - тістерді жиекпен дайындау әдістері.
 - цемент түрлері бекітетін цементтер, олардың түрлері, сипаттамасы .
 - цементке бекіту кезеңінің әдістемесі мен реттілігі.
- Тақырыптың негізгі сұрақтары:
 - ортопедиялық стоматологияда цементтің қандай түрлері қолданылады?
 - науқасқа жасанды тәжді күту және пайдалану бойынша қандай ұсыныстар тағайындалады?
 - тәжді цементке бекіту ережелері мен кезеңдерінің ерекшеліктері.
- Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, ситуациялық есептерді шешу
- Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, Ситуациялық есептердің шешімін бағалау
- Әдебиет: 1. Дәріс материалы.
- Бақылау:
 - Науқас Д. - ны тексерген кезде 21-ші тіс қарапайым түйреуіш тіспен қалпына келтірілгені анықталды. Тәж бөлігі гингивальды жиекке еркін жабысады, зондтау кезінде тамырдың қатты тіндері тісжегі бөлігі жұмсарады. Диагнозды анықтаңыз. Тамырдың қатты тіндері тарапынан патологиялық жағдайдың дамуының мүмкін себептерін көрсетіңіз. Егер жұмсартылған тіндерді алып тастағаннан кейін тамыр Сағыз деңгейінен 1 мм жоғары болса, 21-ші тістің түйреуіш қойындысын жасауға бола ма?
 - Науқас Б., 36 жаста, 11 ай бұрын тістің жоғалуы салдарынан косметикалық ақауға шағымданып, күрделі кариестің өршуіне және консервативті терапияның тиімсіздігіне байланысты клиникаға жүгінді. Объективті: тіс 12-тәж бөлігі түсі өзгереді, тіс тұрақты, перкуссия ауыртпалықсыз, Периодонтта R-граммда өзгерістер болмайды, тамыр арнасы жоғарғы жағына дейін мөрленеді. 21 тіс бұзылмаған, перкуссия ауыртпалықсыз, тіс тұрақты. Алыстағы 11 физиологиялық бояу аймағындағы альвеолярлы процестің шырышты қабаты, альвеолярлы процесс дөңгелек пішінді, оның шыңы тістердің мойын деңгейінде 21,12 орналасқан. Сіздің диагнозыңыз? Емдеу жоспарын жасаңыз?

Занятие №5

- Тақырыбы: толық құйылған металл тәждер. Тістерді дайындау ерекшеліктері. Өндірістің клиникалық және зертханалық кезеңдері. Металл қорытпаларын дәл құю техникасы. Қорытпалар. Қос бедерлі алу әдістемесі.
- Мақсаты: тұтас құйылған тәждерді жасау кезінде тістерді дайындауда білім мен дағдыларды қалыптастыру.
- Оқу міндеттері: Білім алушы

ONȚŪSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 8 беті

білу және білу:

а) тістерді жиекпен дайындау әдістері.

б) цемент түрлері бекітетін цементтер, олардың түрлері, сипаттамасы .

в) цементке бекіту кезеңінің әдістемесі мен реттілігі.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

а) ортопедиялық стоматологияда цементтің қандай түрлері қолданылады?

б) науқасқа жасанды тәжді күту және пайдалану бойынша қандай ұсыныстар тағайындалады?

в) тәжді цементке бекіту ережелері мен кезеңдерінің ерекшеліктері.

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, ситуациялық есептерді шешу

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама,

Ситуациялық есептердің шешімін бағалау

1.Тақырып. Металл керамикадан тәж жасау көрсеткіштері.

Металл-керамикалық тәждерді жасау кезінде тістердің депульпациясына көрсеткіштер. Қауіпсіздік аймақтары. Тісті металл-керамикалық тәждің астына дайындау. Басып шығаруды алып тастау.

2. Мақсаты: металл-керамикалық тәжді дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдерін жүргізуде білім мен дағдыларды қалыптастыру; тісті металл-керамикалық тәжге дайындау ХАТТАМАСЫ.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

а) металл-керамикалық тәжді дайындаудың клиникалық және зертханалық кезеңдері.

б) тіс депульпациясының көрсеткіштері.

в) тісті металл-керамикалық тәждің астына дайындау.

Білу:

а) бедерді алу.

б) тісті металл-керамикалық тәждің астына дайындау

в) тісті металл-керамикалық тәждің астына қою.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

а) металл-керамикалық тәжді жасау кезінде тістердің депульпациясына қандай көрсеткіштер бар.?

б) металл-керамикалық тәжді дайындаудың клиникалық және зертханалық кезеңдері қандай?

в) қай жерде орналасқан тіс қауіпсіздігінің аймақтары иммундық аймақтар?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: практикалық жұмыстарды орындау, шағын топтарда жұмыс істеу, тест тапсырмаларын орындау

6. Бағалау әдістері / технологиялары: практикалық жұмыстардың орындалуын бағалау, тест тапсырмаларының орындалуын бағалау

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

1 қойындыларды, тәждерді жасау үшін алтын қорытпалары қолданылады:

А. 750 сынама

Б. 375 сынама

В. 583 сынама

Г. 900 сынама

Д. 916 сынама

2.Өсімдік балауызына мыналар жатады:

А. пальма, шөп, жеміс

В. озокерит, этилен шайырлары

В. жәндіктер мен жануарлардың балауыздары

Г. ара, стеарин, спермацет

Д. қоңыр көмір, шымтезек, парафин

ONȚŪSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 9 беті

3.Қазба балауызына мыналар жатады:

- A. озокерит, этилен шайырлары
- B. жәндіктер мен жануарлардың балауыздары
- B. ара, стеарин, спермацети
- Г. пальма, шөп, жеміс
- Д. қоңыр көмір, шымтезек, парафин

4.Балауыздар минералды деп аталады:

- A. озокерит, этилен шайырлары
- B. жәндіктер мен жануарлардың балауыздары
- B. ара, стеарин, спермацети
- Г. пальма, шөп, жеміс

5.Церезин балауызы өңдеу кезінде алынады:

- A. озокерит
- B. балауыз
- B. пальма балауызы
- Г. қоңыр бұрышты балауыз
- D. жәндіктер мен жануарлардың балауыздары

Сабак № 6

1.Тақырып. Тіс тәждерінің ақауларын түйреуіш конструкцияларымен қалпына келтіру әдістері. Колдану көрсеткіштері. Өндірістің клиникалық және зертханалық кезеңдері.

2. Мақсаты: тіс тәждерінің ақауларын түйреуіш конструкцияларымен қалпына келтіру әдістерінде білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқыту міндеттері: Білім алушы түйреуіш конструкцияларын дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдерін білуі және орындай білуі тиіс.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- а) түйреуіштер не үшін қолданылады ?
- б) түйреуіш қойындылары қалай тексеріледі және олар қалай реттеледі ?
- в) түйреуіштің өлшемі қалай анықталады ?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау тест тапсырмаларын орындау

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, тест тапсырмаларының орындалуын бағалау.

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау: Тесттер:

1.Қанша уақыттан кейін гипс 30 Н / мм2 қысыммен беріктікке жетеді:

- A. бір сағат
- B. 12 сағат
- C. 24 сағат
- Г. 3 сағат
- Д. 2 сағат

2.Модельде бөлінген тіске анатомиялық пішін беру...:

- A. модельдеу
- B. "Самсон"аппараты арқылы жеңдерді тарту
- Q. алдын ала штамптау
- Г. соңғы штамптау
- Д. күйдіру

3.Гильзаға шамамен анатомиялық пішін беру мыналар арқылы жүзеге асырылады:

- A. қорғасын пластина
- B. гипсоблок
- B. окклюдаторе
- "Самсон" аппараты

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии» Методические указания для практических занятий		044-45/ 1 беттің 10 беті

- Д. бромштром аппараты
4бір тәжді жасау кезінде әсер алынып тасталады:
А. екі жак
В. тәж жасалатын жақтар
В. бөлінген тісі бар жақ фрагменті
Г. бөлінген тісі мен антагонистері бар жақтың жартысы
Д. тістері мен антагонистері бар жақ фрагменттері
5.Тісті штампталған тәждің астына дайындаған кезде... :

- А. қалыптаспайды
В. тіс мойнының бүкіл периметрі бойынша Сағыз деңгейінде қалыптасады
В. вестибулярлық беттегі Сағыз деңгейінен жоғары қалыптасады
Г. вестибулярдағы Сағыз деңгейінен төмен қалыптасады

Сабак.№ 7

1.Тақырыбы: тіс қатарында ішінара ақау бар тексеру ерекшеліктері, клиника, диагностика. Көпірмен емдеуге арналған көрсеткіштер. Көпір протезінің тірек элементтері мен аралық бөлігін таңдаудың негіздемесі.

2. Мақсаты: тіс қатарының ішінара ақауы бар науқастарды тексеруде білім мен дағдыларды қалыптастыру; периодонттың төзімділігі мен резервтік күштерін анықтауда. Агапов пен Оксман бойынша тіс периодонтының төзімділік коэффициентін есептеуде.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

- а) тіс қатарындағы ішінара ақау кезіндегі тексеру ерекшеліктері.
б) көпірмен емдеуге арналған көрсеткіштер.
в) көпір протезінің тірек элементтері мен аралық бөлігін таңдау негіздемесі.

Білу:

- а) тіс қатарының ішінара ақауы бар науқастарды тексеру әдістері
б) Агапов пен Оксман бойынша тіс периодонтының төзімділік коэффициентін анықтау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- а) тіс қатарының ішінара ақауы бар науқастарды тексерудің қандай әдістері бар?
б) көпірмен емдеуге қандай көрсеткіштер болуы керек
в) Кеннеди, Гаврилов бойынша тіс қатарындағы ақаулардың түрлері?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау ситуациялық есептерді шешу

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, ситуациялық есептерді шешуді бағалау

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

1. Д. пациентке жарты жыл бұрын 45по тісті емдік ем жүргізілді күрделі кариес туралы. Тамақты ұстау туралы шағымдар, сағыздың жағымсыз ауыруы. 45 тісті тексеру кезінде: окклюзиялық және екі апроксимальды беттердің аралас зақымдануын қалпына келтіретін амальгамнан жасалған пломба. 45 тіс аймағында байланыс нүктелері жоқ, тіс аралық гингивальды папилла гиперемияланған, ісінген. Клиникалық жағдайға баға беріңіз.Бұл пациентке қандай зерттеу әдістері қажет?

2. Науқастың 46 - шы тісінде окклюзиялық бетінің бұзылу индексі 0,3-ке тең 1-ші дәрежелі кара куысы бар. Жұмсартылған дентинді алып тастағаннан кейін және қабырғалардың параллелизмін жасағаннан кейін, куыстың түбіне доғал құралмен қысым жасағанда куыстың түбін ауыр сезу және жағымсыз сезімдер байқалады. Ақаудың топографиясын көрсетіңіз. ИРОПСТЫ қалай есептеуге болады? Қандай асқынулар болуы мүмкін осы пациентке қойынды жасау және мұндай асқынудың алдын алу қандай?

сабак.№ 8

1.Тақырыбы: қатты құйылған көпірлер. Өндірістің клиникалық және зертханалық кезеңдері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 11 беті

2. Мақсаты: тұтас құйылған көпір протездерін дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдерін жүргізуде білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

- а) тұтас құйылған көпір протезін дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдері
- б) тірек тістерін дайындаудың ерекшеліктері.
- в) көпір тәрізді протездер үшін дайындалған тірек тістердің сапа критерийлері.

Білу:

- а) тірек тістерін дайындау.
- б) металл тұтас құйма және пластмасса көпір протездерін жасау кезінде тірек тістерді дайындау.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- а) көпір тәрізді протездер үшін дайындалған тірек тістердің сапа критерийлері қандай болуы керек?
- б) тұтас құйылған көпір протездерін дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдері
- в) көпір протезінің әртүрлі түрлерін жасау кезінде бедерлерді алудың қандай әдістері және олардың сапасын бағалау критерийлері бар?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: негізгілерін талқылау тақырыптың негізгі мәселелері, практикалық жұмыстарды орындау, шағын топтарда жұмыс істеу.

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, бағалау практикалық жұмыстарды орындау.

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

1. Жеңіл балқитын металдардың балку диапазоны:

- А. 55-99°
- Б. 1000-1300°
- В. 500-700°
- Г. 20-55°
- Д. 15-30°

2.Металл тәжді жасау үшін екі мөртабан алынады:

- А. жеңіл балқитын қорытпа
- Б. кобальтохром қорытпасы
- В. хромоникель қорытпасы
- Г. супергипс
- Д. гипс

3.Жеңіл балқитын қорытпалардың негізгі компоненттерін көрсетіңіз:

- А. висмут 55, қалайы 33, кадмий 12
- В. висмут 50, қалайы 18, қорғасын 32
- В. висмут 5, қалайы 5, кадмий 90
- Г. висмут 10, қалайы 90
- Қалайы 95, Үндістан 5

4. Штампталған металл және пластикалық тәждерді модельдеу кезінде балауыз түрі қолданылады:

- А. модельдеу
- В. қызыл негіз
- В. синтетикалық
- Минералды
- Д. ара

5.Гипсоблок алу үшін жасалады:

- А. жеңіл балқитын мөртабандар
- Б. гипс мөртабандары
- В. контрстампов
- Г. құйма

ONTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 12 беті

Д. модельдер

6.Тәждің шайнау бетін дұрыс емес модельдеу мыналарды тудыруы мүмкін:

- A. функционалды шамадан тыс жүктеме
- B. сағыздың шырышты қабығының тітіркенуі
- Q. тәждің астындағы тістің бұзылуы
- Г. антагонистердің өшірілуінің жоғарылауы
- D. темперомандибулярлық буын тіндерінің жарақаты

Сабак № 9

1.Тақырыбы: металл-керамикалық көпірлер. Өндірістің клиникалық және зертханалық кезеңдері

2. Мақсаты: металл-керамикалық көпір протездерін дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдерін жүргізуде білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

- а) металл-керамикалық көпірлер.
- б) Клиникалық-зертханалық кезеңдерді дайындау ерекшеліктері.
- в) көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер. Металл керамикалық көпір өндірісінің ерекшеліктері.

Білу:

- а) көпір протезін жеткізу және қолдану, бекіту
- б). Металл керамикалық көпір протезінің тірек тәждерін жабдықтау, реттілік

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- а) металлокерамикалық көпірлер дегеніміз не?
- б) САПАНЫҢ технологиялық және клиникалық критерийлері.
- в) Клиникалық-зертханалық кезеңдерді дайындау ерекшеліктері

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, ситуациялық мәселелерді шешу.

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, бағалау ситуациялық есептерді шешу.

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

№ 1 ситуациялық тапсырма.

38 жастағы Ж. Пациент 3.5, 3.6, 3.7 тістің жоқтығына, тамақты шайнаудың қиындауына, косметикалық ақауға шағымданды. Тексеру кезінде анықталды: 3.4 және 3.8 тістер бұзылмаған. 3.5, 3.6, 3.7 жоқ.

Тапсырмалар.

- 1.Кейде 3.4, 3.8 тістері бар көпір жасау мүмкіндігін анықтаңыз.
 - 2.Толық құйылған көпірлерді жасау көрсеткіштерін сипаттаңыз.
 - 3.Көпірлер жасау кезінде тірек тістерге қойылатын талаптарды тізімдеңіз.
 - 4.Көпір жасауда қолданылатын материалдарды атаңыз.
 - 5. Толық құйылған көпірлерді жасаудың клиникалық және зертханалық кадамдарын тізімдеңіз.
- Жауап №1.

1.3.8 және 3.4 тістері бар көпір жасау көрсетілмеген, өйткені протез денесінің ұзындығы екі тістен асады. Бұл протез тірек тістердің шамадан тыс жүктелуіне және олардың тез жоғалуына әкеледі.

2.Өндіріске көрсеткіштер-екі тістен аспайтын тіс қатарларының ақаулары.

3.Тірек тістердің қозғалғыштығының болмауы, шындар аймағында периапиялық өзгерістердің болмауы, сапалы эндодонтиялық емдеу.

4.SPS, алтын қорытпалары, HKS, NHS.

5.Өндіріс кезеңдері:

- * тірек тістерді дайындау,
- * бедерлерді алу,
- * гипс модельдерін жасау,

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 13 беті

- * балауыздан жасалған тірек тәждері мен көпір денесін модельдеу,
- * құю,
- * ауыз қуысында фитинг,
- * Жылтырату,
- * бекіту.

№ 2 ситуациялық тапсырма.

Наукас М., 40 жаста, тіс дәрігеріне 2.7 және 2.4 тістерден пломбаның түсуіне шағымданып, жасанды тәждермен тістерді қалпына келтіруді сұрады. 2.5 және 2.6 тістері жоқ. Тістің 2.7 рентгенограммасында-таңдай каналы физиологиялық саңылауға дейін пломбаланған, алдыңғы жақ каналында түбір каналының аузына пломбалау материалы проекцияланған. 2.4 тістің арналары мөрленген, Апекс аймағында қабыну құбылыстары жоқ. Тексеру кезінде пациентке 2.4 және 2.7 тістерді қолдайтын көпір жасау ұсынылды.

Тапсырмалар.

1.2.7 тісті жасанды тәж-көпір тірегі арқылы қалпына келтіру мүмкіндігін анықтаңыз.

2.Осы 2.7 тісті емдеу жоспарын жасаңыз.

3.2.4 және 2.7 тістерді қолдай отырып жасауға болатын көпір түрлерін атаңыз.

4.2.4 тістің таңдай каналын пломбалау қажеттілігін анықтаңыз.

5.Толық жасанды көпір тіректеріне қойылатын талаптарды тізімдеңіз.

Жауаптар №2.

1. Жасанды тәжі бар 2.7 тісті қалпына келтіру алдыңғы щек каналын толтырғаннан кейін мүмкін болады.

2. 2.7 тісті емдеу жоспары: алдыңғы жақ каналы апикальды тесікке өтуі керек, алдыңғы жақ каналын тығыздау керек, тұрақты пломба салу керек немесе тісті металл табақшамен қалпына келтіру керек.

3.2.7 және 2.4 тістерге сүйене отырып, көпір протездерін жасауға болады, олардың негізінде тұтас құйма құрылым жатыр.

4. 2.4 тістің таңдай арнасы кейіннен құйылған дінгек қойындысын жасау үшін пломбалануы керек.

5.Жасанды тәждерге қойылатын негізгі талаптар:

- * жасанды тәждер тістің анатомиялық пішінін қалпына келтіруі керек,
- * тығыз тісаралық байланысқа ие болыңыз,
- * тіс мойнына тығыз орналасуы керек,
- * тәждің шеті Сағыз деңгейіне дейін орналасуы керек немесе сағыздың астына 0,1-0,2 мм-ден аспауы керек,
- * окклюзиялық байланыстарды қалпына келтіру керек,
- * эстетика талаптарын қанағаттандыру.

Сабак№ 10

1.Тақырыбы: Пластмассадан көпір протездерін жасауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер; фарфордан көпір протездерін жасауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер

2. Мақсаты: Пластмассадан, фарфордан көпір протездерін жасауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтауда білім мен дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

- а) тіс қатарындағы ақаулардың жіктелуі
- б) көпірмен ортопедиялық емдеу
- в) Пластмассадан, фарфордан, тұтас құйылған металдан жасалған көпір протездерін дайындаудың Клиникалық-зертханалық кезеңдері.

Білу:

- а) анальгезия, профилактика.
- б) тіс қатарының ішінара ақауы бар наукастарды тексеру әдістері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 14 беті

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- Пластмассада көпір протездерін жасауға қандай көрсеткіштер бар ?
- фарфордан көпір протездерін жасауға қандай көрсеткіштер бар ?

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, тест тапсырмаларын орындау

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, тест тапсырмаларының орындалуын бағалау

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

1.хром никель болатының балқу температурасы:

- 1400
- 1800
- 1100
- 1000
- 900

2қабықшаларды дайындау және тарту үшін аппарат қолданылады:

- Самсон аппараты
- муфель пеші
- Бромштром
- Қуя машинасы
- Паркер Аппараты

3.Дұрыс таңдалған жеңді металл мөрмен кию керек:

- аз күшпен
- "басу"
- өте еркін
- үлкен күшпен
- алдымен тығыз, содан кейін "басу"

4.Тәждерді алдын ала штамптау үшін аппараттар қолданылады:

- анвил
- Бромштром, Паркера
- муфель пеші
- Самсон
- Шарпа

5.Жеңге балғамен шамамен анатомиялық пішін беру деп аталады:

- алдын ала штамптау
- "Самсон"аппараты арқылы жеңдерді тарту
- соңғы штамптау
- модельдеу
- күйдіру

6.Гильзаға балғамен шамамен анатомиялық пішін беру:

- анвил
- гипсблок
- окклюдаторе
- "Самсон" аппараты
- бромштром аппараты

Сабак№ 11

1.Тақырыбы: бір жақты көпір (консоль). Қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер. Құрама көпірлер

2. Мақсаты: бір жақты тірегі бар құрама Көпірлер мен көпірлерді жасауда білім мен дағдыларды қалыптастыру.

ONŬSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 15 беті

3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

- тіс қатарының ақауларын ортопедиялық емдеудің ерекшеліктері
- бір жақты тірегі бар көпір протездерін жасау үшін тірек тістерін дайындау әдістемесі.
- бір жақты тірегі бар көпір протездерін жасауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.

Білу:

- бір жақты тірегі бар көпір құрылымын таңдаңыз.
- бір жақты тірегі бар көпір тәрізді протездер үшін тірек тістерін дайындау ерекшеліктері.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- тіс қатарының ақауларын ортопедиялық емдеудің ерекшеліктері
- бір жақты тірегі бар көпір протездерін жасау үшін тірек тістерін дайындау әдістемесі.
- көпір тәрізді протездерді жасауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер

5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, ситуациялық есептерді шешу

6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, бағалау ситуациялық есептерді шешу

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

8. Бақылау:

№1 ситуациялық тапсырма

Наукас о., 47 жаста, 3.7 тістің сынуы мен түсінің өзгеруіне шағымданып клиникаға жүгінді.

Объективті: тістің 3.7 тәжі 3/4 кариеспен жойылады, тіс депульпацияланған, тұрақты, перкуссия теріс.

Рентгенограммада-тамыр арналары тамырдың ұшына дейін мөрленеді, периодонтта патологиялық өзгерістер болмайды. Наукасқа 3.7 тіске штампталған тәж жасау туралы шешім қабылданды.

Тапсырмалар.

- Штампталған тәжбен тіс тәжін қалпына келтіру көрсеткіштерін анықтаңыз.
- Штампталған тәжді жасаудың клиникалық және зертханалық қадамдарын тізімдеңіз.
- Штампталған тәждерді жасау үшін қолданылатын материалдарды тізімдеңіз.
- Штампталған тәждер үшін әсер ету үшін қолданылатын әсер массаларын атаңыз.
- Ауыз қуысында тәжді бекіту кезеңін жүргізу үшін қажетті материалдарды атаңыз.

Жауаптар №1

1.Тісті пломбамен қалпына келтірудің мүмкін естігі, пішінінің ауытқуы, тістің орналасуы, патологиялық тозу, алынбалы протездің кламмерін сплентинг мақсатында көпірдің тірек тәжі ретінде бекіту үшін.

2. Одонтопрепарирование, әсерді алу, үлгіні құю, үлгіні окклюдаторға құю, балауыздан жасалған тістерді модельдеу, жеңіл балқитын металдардан мөртабандар алу, штамптау, ағарту, тегістеу, жылтырату, ауыз қуысына тәждерді жеткізу, тәждерді түпкілікті жеткізу және бекіту.

3. Штампталған тәждерді жасау үшін қорытпалар қолданылады:

•тот баспайтын болат

* күміс палладив қорытпасы

* 900 сынама алтын қорытпасы

4.Жұмысшы және көмекші әсер ету үшін альгинатты әсер ету массалары.

5.Ортопедиялық құрылымдарды бекітуге арналған СИЦ, поликарбоксилат цементтері, Қос қатайтылған цементтер.

№ 2 ситуациялық тапсырма.

26 жастағы у. Пациент стоматологиялық клиникаға 1.2 тістің эстетикалық ақауы туралы шағымдармен келді. Анамнезден тістің бірнеше рет емделгені анықталды, бірақ пломбалар 2-3 айдан кейін түсіп кетті. Тексеру кезінде: 1.2 тістің тәжі жартылай бұзылған, тіс қуысында толтырғыш материалдың қалдықтары табылған. Рентгенограммада-тістің арнасы физиологиялық саңылауға дейін мөрленеді, периодонтта өзгерістер болмайды.

Тапсырмалар.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Хирургической и ортопедической стоматологии»		044-45/
Методические указания для практических занятий		1 беттің 16 беті

- 1.1.2 тістің эстетикалық ақауын жою үшін емдеу жоспарын жасаңыз.
- 2.Металл керамикалық тәжді жасау мүмкіндігін анықтаңыз 1.2 тіс.
- 3.Металл керамикалық тәжді жасау кезінде жиек жасау мүмкіндігін анықтаңыз.
- 4.Металл керамикалық тәжді жасау кезінде жиектердің түрлері туралы сөйлесіңіз.
- 5.Металл керамикалық тәжді жасау қадамдарын атаңыз.

Жауаптар №2

1. Емдеу жоспары: арнаны дайындау, балауыздан жасалған түйреуіш қойындысын модельдеу, металл қойындысын құю, қойынды жабдығы, цементті бекіту, жасанды тәж жасау.
2. Діңгек түйреуіш қойындысын жасап, бекіткеннен кейін мүмкін болады.
3. Бұл жағдайда табан түйреуіш қойындысын жасау кезінде пайда болады.
4. Жиектердің түрлері: 135° бұрышпен, 90° бұрышпен, 45° көлбеу 90° бұрышпен, Ойық тәрізді, жиек белгісі.
5. а) таңбаны алу, б) модельде металл қақпақты жасау, в) қақпақты жабдықтау, г) түсті таңдау, керамикалық массаны жағу, күйдіру, д) жабдықтау, е) Жылтырату, ж) тәжді бекіту.

Сабақ № 12

- 1.Тақырыбы: көпірдің сапасын бағалау критерийлері. Ауыз қуысында бекіту. Көпірді қолданудың ықтимал асқынулары. Себептердің алдын алу және жою әдістері.
2. Мақсаты: көпір протездерінің сапасын бағалауда, ауыз қуысында протезді бекіту әдістерінде, көпір протездерін жасау кезінде қателер мен асқынулардың алдын алуда білім мен дағдыларды қалыптастыру.
3. Оқу міндеттері: Білім алушы

Білу:

Көпірдің сапасын бағалау критерийлері. Ауыз қуысында бекіту. Көпірді қолданудың ықтимал асқынулары. Себептердің алдын алу және жою әдістері.

Білу:

- а) тірек тістерін бөлшектеңіз.
- б) өндірістің клиникалық кезеңдері.
4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:
 - Көпір протезінің сапасын бағалау критерийлері.
 - Ауыз қуысында бекіту.
 - Көпірлерді қолданудың ықтимал асқынулары.
 - Себептердің алдын алу және жою әдістері.
5. Оқыту және оқыту әдістері/технологиялары: тақырыптың негізгі мәселелерін талқылау, практикалық жұмыстарды орындау, шағын топтарда жұмыс істеу
6. Бағалау әдістері / технологиялары: ауызша сауалнама, практикалық жұмыстардың орындалуын бағалау.

7.Әдебиет: 1. Дәріс материалы.

2.Пропедевтикалық стоматология. Оқулық Базикян Э. А. және басқалар; ред.Э. А. Базикян, о. о. Янушевич. - "ГЕОТАР-Медиа" - 2016. - 640 Б.

8. Бақылау:

1. Көпірдің сапасын бағалау критерийлері.
2. Ауыз қуысында бекіту.
3. Көпірді қолданудың ықтимал асқынулары.

Себептердің алдын алу және жою әдістері